

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 1232/2016
09.12.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Биљане Драгојевић и Слађане Накић-Момировић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Марија Китаровић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, коју заступа Државни правобранилац, ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1976/15 од 03.03.2016. године, у седници одржаној 09.12.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиле и преиначује пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1976/15 од 03.03.2016. године у делу става другог изреке тако што се тужена обавезује да тужили на име накнаде нематеријалне штете због повреде права личности у виду повреде права на правично суђење исплати износ од још 30.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, у року од 15 дана по пријему пресуде.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле у преосталом делу става другог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1976/15 од 03.03.2016. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1798/14 од 09.04.2015. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужили на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части исплати износ од 200.000,00 динара, због повреде угледа износ од 200.000,00 динара и због повреде права личности – права на правично суђење и једнаку заштиту права износ од 70.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 09.04.2015. године до исплате. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части исплати износ од још 200.000,00 динара, због повреде угледа износ од још 200.000,00 динара и због повреде права личности – права на правично суђење и једнаку заштиту права износ од још 630.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 09.04.2015. године до исплате. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужили на име накнаде трошкова парничног поступка плати 370.452,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1976/15 од 03.03.2016. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у делу става 1. изреке, којим је обавезана тужена да тужили на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове услед повреде права личности – повреде права на правично суђење и једнаку заштиту права исплати износ од 70.000,00 динара, са законском затезном каматом од 09.04.2015. године до исплате, у ставу 2. изреке, као и у делу става 3. изреке за износ од 349.452,00 динара, са законском затезном каматом почев од 09.04.2015. године до исплате, а жалбе тужиле и тужене у том делу су одбијене као неосноване. Ставом другим изреке преиначена је првостепена пресуда у осталом делу става 1. и у делу става 3. изреке па је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име накнаде нематеријалне штете због повреде части исплати износ од 200.000,00 динара, због повреде угледа износ од 200.000,00 динара, као и захтев тужиле да се обавезе тужена да јој преко износа од 349.452,00 динара до износа од 370.452,00 динара на име трошкова парничног поступка исплати износ од још 21.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 09.04.2015. године до исплате. Ставом трећим изреке обавезана је тужиле да туженој на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 16.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу у којем је преиначена првостепена пресуда и у делу одлуке о трошковима другостепеног поступка, тужиле је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14) па је одлучио да је ревизија тужиле делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Неосновано се ревизијом указује да су у побијаној пресуди изостали разлози о одлучним чињеницама што представља битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са чланом 2. и 8. ЗПП, јер побијана пресуда нема недостатака на које се указује ревизијом, а нема ни других битних повреда одредаба парничног поступка на које се ревизијом неосновано указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиле је до 31.12.2009. године вршила дужност судије Окружног суда у Београду, када јој је функција престала с обзиром да одлуком Високог савета судства од 25.12.2009. године није изабрана за судију. Наведена одлука потврђена је одлуком истог органа од 06.10.2011. године, којом је одбијен као неоснован приговор тужиле. Одлуком Уставног суда Србије од 24.07.2012. године усвојена је жалба тужиле изјављена против одлуке Високог савета судства од 06.10.2011. године и утврђено да у поступку одлучивања о приговорима подносилаца уставне жалбе није оборена претпоставка да подносиоци испуњавају услове за избор на судијску функцију, а тачком 3. те одлуке наложено је Високом савету судства да у року од 60 дана од дана пријема одлуке изврши избор подносилаца жалбе на сталну судијску функцију. Одлуком

Високог савета судства од 18.09.2012. године извршен је избор тужиље за судију Вишег суда у Београду.

Предмет тужбеног захтева је накнада нематеријалне штете, јер је тужиља одлучивањем Високог савета судства, те путем натписа у медијима и изјавама највиших представника правосудних и извршних органа претрпела душевне болове због повреде части и угледа и права личности које се огледа у повреди права на правично суђење.

Одлучујући о овако постављеном тужбеном захтеву првостепени суд је закључио да тужилји припада право на накнаду нематеријалне штете у износима досуђеним првостепеном пресудом, како по основу повреде части и угледа, тако и по основу повреде права на правично суђење с позивом на одредбу члана 172. у вези члана 154. ЗОО, имајући у виду да је Високи савет судства као орган тужене у поступку одлучивања о избору судија поступао неправилно и незаконито, те да је Уставни суд утврдио повреду права свих неизабраних судија на правично суђење, те је нашао да је основан захтев тужиље за накнаду штете по овим основама.

Апелациони суд у Београду је преиначио првостепену пресуду у делу досуђеног износа накнаде штете због повреде части и угледа и тужбени захтев тужиље одбио као неоснован.

Правилно је по оцени Врховног касационог суда другостепени суд закључио да доношење неправилне и незаконите одлуке о неизбору судија само по себи не представља узрок чија је нужна последица повреда части, угледа и достојанства личности, а тиме и наношења тих видова нематеријалне штете. Стога се у сваком конкретном случају цени да ли су испуњени услови за постојање штете и основ за њену надокнаду.

Приликом одлучивања о избору судија Високи савет судства је одлучивао о правима и обавезама судија, чиме се практично ставио у улогу посебне врсте суда (на шта указује и Европски суд за људска права у тумачењу одредбе члана 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода) па се и у односу на њега примењују правила правичног суђења. Прва уопштена одлука Високог савета судства којом је одлучено о неизбору судија укључујући и тужиљу произилази из оцене тог органа да ти кандидати, па и тужиља нису испуњавали услове за избор судија прописане правилима Високог савета судства.

По члану 13. Закона о Високом савету судства, то је орган у чијој надлежности је било да цени испуњеност услова за избор судија и став Високог савета судства о неизбору није изнет у намери да се повреди част и углед кандидата, већ да се спроведе поступак и донесе одлука поводом избора судија. Та одлука је подлежала оцени по правном леку, који је тужиља искористила, након чега је донета конкретна одлука у односу на тужилу којом је Високи савет судства оценио да она не испуњава услове за избор за судију где је конкурисала.

Како одлуке Високог савета судства нису донете у намери повреде части и угледа кандидата, нити је утврђено да је у образложеној одлуци као и у

иступима представника судске и извршне власти било омаловажавања или непоштовања личности тужиле као судије, нити пак клевете, јер име тужиле није конкретно поменуто у било ком контексту, а у поступку није утврђено да је постојала намера да се тужилци нанесе штета, то не стоје ревизијски наводи којима се оспорава правилна примена материјалног права у одлучивању другостепеног суда којим је одбио захтев тужиле за накнаду штете због повреде части и угледа.

Вредносни судови садржани у одлукама Високог савета судства о приговору неизабраних судија да су нестручни, неспособни или недостојни, иако су негативног значења, нису имали за циљ да повреду част и углед, већ да изврше селекцију и избор одговарајућих кандидата, због чега исти не могу бити основ за накнаду нематеријалне штете због повреде части и угледа и достојанства личности.

Међутим, Уставни суд је по уставној жалби утврдио да је у поступку одлучивања о избору судија па и тужиле дошло до повреде права на правично суђење које је гарантовано чланом 32. Устава Републике Србије, као и чланом 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Устав Републике Србије је право на правично суђење сврстао у људска и мањинска права и слободе уз њихову непосредну примену по члану 18. став 1. због чега се право на правично суђење сврстава у право личности, те тужилца има право на накнаду за повреду овог права у складу са чланом 200. ЗОО, која јој је накнада делимично досуђена нижестепеним пресудама у износу од 70.000,00 динара. По оцени Врховног касационог суда износ од 100.000,00 динара у конкретном случају представља адекватну накнаду за повреду права на правично суђење због чега је тужилци ревизијском пресудом досуђен још износ од 30.000,00 динара што са износом досуђеним нижестепеним пресудама представља износ којим ће се остварити сврха накнаде за повреду овог права.

На основу чл. 414. став 1. и 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић